

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 19. aprīlī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 45/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. un 18. pantu, kā arī
likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 12. panta pirmo daļu, 15. panta pirmo
daļu, otrās daļas 1. punktu un trešās daļas 1. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par
neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 107. pantam;

1.2. noteikt, ka ar 2018. gada 1. janvāri minimālā darba alga nav apliekama
ar nodokļiem;

1.3. uzlikt par pienākumu valstij atmaksāt par 2018. gadu pretlikumīgi
iekasēto nodokļu summu minimālās algas saņēmējiem.

2. Likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14. pants nosaka to, kas ir
uzskatāms par obligāto iemaksu objektu. Savukārt šā likuma 18. pants noteic obligāto
un brīvprātīgo iemaksu likmes apmēru.

Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 12. panta pirmā daļa nosaka kārtību, kādā piemēro Valsts ieņēmumu dienesta prognozēto mēneša neapliekamo minimumu. Savukārt šā likuma 15. panta pirmā daļa, otrās daļas 1. punkts un trešās daļas 1. punkts noteic nodokļa likmes, kas jāmaksā no gada vai mēneša apliekamā ienākuma.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Tādējādi šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Savukārt ar lūgumiem, kas norādīti šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktos, Pieteikuma iesniedzējs vēlas novērst apstrīdēto normu, iespējams, radītās negatīvās sekas. Šādi lūgumi būtu izlemjami lietas izspriešanas gaitā, ja lieta Satversmes tiesā tiktu ierosināta.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa noteic, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi šajā likumā norādītajos gadījumos. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku normatīvo aktu normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2008. gada 29. jūlija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 75/2008*).

No pieteikuma ir gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētās normas regulē savstarpēji cieši saistītus tiesību jautājumus un to satversmības izvērtēšana vienas lietas ietvaros varētu veicināt lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

7. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas tieši pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka nodokļu piemērošana minimālajai darba algai neatbilst Satversmes 107. pantam. Ikvienam darbiniekam esot tiesības saņemt veiktajam darbam atbilstošu samaksu, kas nav mazāka par valsts noteikto minimumu. Tomēr vairākumam darba ņēmēju, kas saņem mazas vai vidējas algas, lielu daļu ienākumu nākoties samaksāt nodokļos.

Satversmes tiesa ir vairākkārt uzsvērusi, ka konstitucionālā sūdzība visupirms ir individuāls tiesību aizsardzības līdzeklis. Pamattiesību aizskārumš ir obligāts priekšnoteikums personas tiesībām iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā. Savukārt jēdziens „aizskar” ietverts Satversmes tiesas likumā ar mērķi norobežot konstitucionālo sūdzību no *actio popularis* jeb sūdzības vispārības labā

(sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.4. punktu, 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 7. punktu). Pamattiesību aizskārums ir saprotams tādējādi, ka apstrīdētā norma rada nelabvēlīgas sekas tieši pašam pieteikuma iesniedzējam (sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu).

Pieteikumā ir citēts Satversmes 107. pants un apstrīdētās normas, sniegts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par valsts nodokļu politiku, kā arī norādīti statistikas dati par personu atalgojumu un nodokļu apmēru. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka apstrīdētās normas aizskar tieši Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības. Pieteikumā citstarp nav norādīts, vai Pieteikuma iesniedzējs vispār ir darba ņēmējs un vai viņš saņem minimālo mēneša darba algu. Proti, nav sniegts pamatojums tam, kādā veidā apstrīdētās normas attiecas uz Pieteikuma iesniedzēju. Turklāt no pieteikuma satura kopumā secināms, ka tas iesniegts vispārības labā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 45/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš